

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF)

9 maart 1994

576-60

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Internationaal
Bedrijvenpark Friesland (IBF) / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-657-3

Trefw.: milieu-effectrapportage; Heerenveen / bedrijfsterreinen ; Heerenveen.

commissie voor de milieueffectrapportage

aan de Gemeenteraad van Heerenveen
Postbus 15000
8440 GA HEERENVEEN

uw kenmerk
GH.-93120087

uw brief
d.d. 6 december 1993

ons kenmerk
U201-94/Jo/cb/576-64

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Internationaal Bedrijvenpark Friesland
(IBF)

doorkiesnr.
030 - 347 634

Utrecht,
9 maart 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de voorgenomen aanleg van het Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF) te Heerenveen. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

Voor de hoofdpunten van het advies verwijs ik u naar de samenvatting. Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende:

In het vigerende Besluit milieueffectrapportage en in het voorontwerp van een wijziging van dit besluit (Staatscourant 1992, 149) is de m.e.r.-plicht voor de aanleg van bedrijventerreinen gekoppeld aan het ruimtelijk plan dat als eerste in de *mogelijke* aanleg voorziet. In de nota van toelichting bij deze categorie wordt gesteld dat de locatiekeuze het cruciale besluit is over de aanleg van een bedrijventerrein. Daaruit vloeit voort dat de opname van de locatie in het streekplan het meest geëigende kader is om een m.e.r. uit te voeren.

In het ontwerp-streekplan 1994 wordt gesteld dat voor de ontwikkeling van grootschalige industrieterreinen ten noorden van de A7 tussen Heerenveen en Joure het streekplan zal worden uitgewerkt en in samenhang daarmee een milieueffectrapportage zal worden opgesteld. De provincie stelt in de antwoordnota bij het ontwerp-streekplan dat het ontwerp-streekplan vanwege het gekozen niveau van globaliteit en flexibiliteit niet als eerste voorziet in de mogelijkheid van *daadwerkelijke* aanleg van het bedrijvenpark. De provincie Friesland en de gemeente Heerenveen hebben daarom gekozen voor het uitvoeren van een milieueffectrapportage in het kader van de herziening van het bestemmingsplan van de gemeente Heerenveen.

Met de keuze van een m.e.r. voor het bestemmingsplan behoren locatie-afwegingen (of een locatie m.e.r.) binnen de provincie Friesland niet meer tot de reikwijdte van de besluitvorming.

De Commissie is zich ervan bewust dat zij dient te adviseren binnen het kader van de reikwijdte van de onderhavige besluitvorming en kan (en zal) daarom in het advies voor de richtlijnen geen aanbeveling geven tot het alsnog uitvoeren van een locatiekeuze-onderzoek.

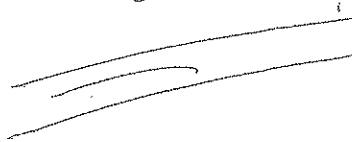
Uit de startnotitie, inspraakreacties en de adviezen blijkt evenwel dat het internationaal bedrijvenpark van meer dan gemeentelijke betekenis zal zijn waarvoor het gemeentelijke bestemmingsplan in beginsel niet het geëigende kader vormt om de locatie af te wegen, maar een m.e.r. gedaan had moeten worden voor (een uitwerking van) het ontwerp-Streekplan 1994.

Op grond van het voorafgaande ligt in het advies voor de richtlijnen de nadruk op een gedegen motivering van de gekozen locatie, hetgeen de Commissie nog eens onderstreept ziet vanwege het feit dat de provincie Friesland mede-initiatiefnemer is van de voorgenomen activiteit. Voorts is dit van belang omdat uit de door initiatiefnemers genoemde documenten (de haalbaarheidsstudie van Price Waterhouse, de notitie "locatiekeuze IBF" van de provincie en de intentieverklaring van de provincie Friesland en de gemeente Heerenveen) een afgewogen onderbouwing van de locatie Heerenveen niet blijkt.

Mede gelet op de maatschappelijke aandacht voor dit project, acht de Commissie het zinvol hieraan in het MER aandacht te besteden.

De Commissie zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar advies bij de vaststelling van de richtlijnen.

Hoogachtend,

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF)

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF)

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport
over het Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF),

uitgebracht aan de gemeenteraad van Heerenveen door de Commissie voor de milieu-
effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF)

de secretaris

mw. mr. M.F. de Jong

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 9 maart 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Samenvatting	1
1 Inleiding	3
2 Probleem- en doelstelling, locatiekeuze	4
2.1 Motivering van de voorgenomen activiteit	4
2.2 Locatiekeuze	4
2.3 Doelstelling	5
3 Te nemen en eerder genomen besluiten	6
4 Voorgenomen activiteit en alternatieven	7
4.1 Algemeen	7
4.2 Voorgenomen activiteit	7
4.3 Alternatieven	9
4.3.1 Algemeen	9
4.3.2 Referentiesituatie	9
4.3.3 Aanleg- en inrichtingsalternatieven	10
4.3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief	10
5 Bestaande toestand van het milieu en de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu	11
5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater	12
5.2 Geluid en lucht	12
5.3 (Volks)gezondheid, (externe) veiligheid en woon- en leefmilieu	12
5.4 Landschappelijke en ecologische waarden, flora- en fauna	12
6 Beschrijving van de gevolgen voor het milieu	13
6.1 Algemeen	13
6.2 Bodem, grond- en oppervlaktewater	14
6.3 Geluid	14
6.4 Lucht	14
6.5 (Volks)gezondheid, (externe) veiligheid en woon- en leefmilieu	15
6.6 Landschappelijke en ecologische waarden, flora- en fauna	15
7 Vergelijking van de alternatieven	16
8 Leemten in kennis, evaluatie achteraf	17
9 Presentatie van het MER	18
9.1 Het milieu-effectrapport	18
9.2 De samenvatting van het MER	18

bijlagen

- 1 Brief van het bevoegd gezag d.d. 6 december 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 2 Openbare kennisgeving in de Leeuwarder courant d.d. 5 januari 1994
- 3 Projectgegevens
- 4 Inspraakreacties en adviezen

SAMENVATTING

De gemeente Heerenveen en de provincie Friesland (initiatiefnemers) hebben het voornemen een internationaal bedrijvenpark in te richten naast de locatie "De Kavels" te Heerenveen. Het plangebied van dit zogeheten internationaal bedrijvenpark Friesland (IBF) beslaat een oppervlakte van circa 250 hectare. Het milieu-effectrapport (MER) zal worden opgesteld ten behoeve van de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Heerenveen. De gemeenteraad is bevoegd gezag voor het vaststellen van de richtlijnen.

Probleem- en doelstelling en locatiekeuze (hoofdstuk 2)

Het MER dient inzicht te geven in de ontwikkelingen die de wenselijkheid van de voorgenomen aanleg van het bedrijventerrein onderbouwen. Gemotiveerd dient te worden waarom de initiatiefnemer zich richt op grootschalige internationale bedrijven. Behalve kwantitatieve aspecten van de behoefte zullen ook kwalitatieve aspecten, zoals knelpunten in de infrastructuur en noodzakelijke uitbreidingen daarvan, deel uitmaken van de behoefteramingen. In het MER dient mede gelet op de milieu-aspecten aangegeven te worden waarom de locatie Heerenveen is gekozen.

Besluitvormingskader (hoofdstuk 3)

Het MER dient aan te geven welke (m.e.r.-plichtige) besluiten volgens welke procedure genomen gaan worden. Voorts dient de invloed van huidig en voorgenomen beleid (op de randvoorwaarden) voor het voornemen beschreven te worden.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hoofdstuk 4)

De voorgenomen activiteit dient een beschrijving te geven van de bereikbaarheid, de ontsluiting, de aanleg en inrichting van het bedrijventerrein, de aard en omvang van te vestigen bedrijven en het toekomstige gebruik van het bedrijventerrein. Het MER dient een duidelijke beschrijving van de ligging, de omvang (inclusief ruimtelijke en groene zones) en de ruimtelijke indeling van het plangebied en het studiegebied te bevatten. Het MER dient inzicht te geven in welke categorieën bedrijven worden toegelaten. Het MER zal voorts inzicht moeten geven in de milieu-effecten, die verbonden zijn aan de (ruimtelijke) randvoorwaarden voor de bedrijven op het terrein.

De keuze van alternatieven dient gerelateerd te zijn aan de probleemstelling en doel van het voornemen. De alternatieven zullen wat betreft diepgang en detailering vergelijkbaar moeten zijn. De Commissie doet de suggestie verschillende thema's (zoals geluidhinder en industriële emissies, goederentransport, ruimtelijke inrichting, landschappelijke inpassing en industriële watervoorziening) uit te werken en daaruit reële alternatieven samen te stellen.

Naast het voorkeursalternatief dient in ieder geval het meest milieuvriendelijke alternatief beschreven te worden. Voorts dient de referentiesituatie beschreven te worden, waaronder de situatie wordt begrepen waarin het bedrijventerrein niet gerealiseerd wordt.

Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling (hoofdstuk 5)

De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven voor zover van belang voor (een vergelijking met) de voorspelde gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Centraal hierbij staan de geohydrologische gesteldheid, de oppervlakte- en grondwaterhuishouding, de luchtkwaliteit en geluidniveaus en externe veiligheid, mede gelet op de uitbreiding van het omliggende wegennet (rijksweg A32 en knooppunt A7/A32). De aanwezigheid van voor verdroging kwetsbare gebieden (De Deelen en Oranjewoud) verdient ook bijzondere aandacht. Indien meerdere autonome ontwikkelingen mogelijk zijn, dienen per ontwikkeling de milieu-effecten te worden beschreven (zie ook referentie situatie).

Gevolgen voor het milieu (hoofdstuk 6)

Het MER dient aandacht te besteden aan de milieugevolgen voor bodem, grond- en oppervlaktewater, lucht, geluid, natuur, landschap en externe veiligheid. De gevolgen dienen te worden beschreven voor de aanleg-, de inrichtings- en de exploitatiefase, voor zowel de bedrijfsactiviteiten als de daaruit voortvloeiende verkeersbewegingen. Extra aandacht dient te worden besteed aan de maximale en cumulatieve gevolgen (mede tengevolge van de uitbreiding van de wegestructuur) en van geluid- en geuremissies voor gevoelige bestemmingen (wonen, natuur, recreatie).

Vergelijking van de alternatieven (hoofdstuk 7)

De milieu-aspecten van het voornemen (voorkeursalternatief) en de alternatieven dienen met elkaar vergeleken te worden en met de autonome ontwikkeling van het milieu. Normen en streefwaarden van het milieubeleid en randvoorwaarden vanuit ruimtelijke ordening worden beschouwd als toetsingskader voor de activiteit.

Leemten in kennis en evaluatie achteraf (hoofdstuk 8)

Het MER dient aan te geven welke informatie niet beschikbaar is, de reden waarom en de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming. Deze kennisleemten kunnen mede worden betrokken bij een door bevoegd gezag op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende milieugevolgen. Een concept-programma kan onderdeel uitmaken van het MER.

Vorm en presentatie, samenvatting van het MER (hoofdstuk 9)

Het MER dient zelfstandig leesbaar te zijn en zal begrijpelijk moeten zijn voor een breed publiek: in de samenvatting dient daarom overzichtelijk de kern van de belangrijkste delen van het MER weergegeven te worden.

INLEIDING

De gemeente Heerenveen en de provincie Friesland hebben het voornemen een internationaal bedrijvenpark (een zogenaamd megapark) te realiseren aan de noordoostkant van de gemeente Heerenveen. Met de aanleg van het Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF) beogen de gemeente en de provincie een uitbreiding van de werkgelegenheid voor de bevolking van Friesland te creëren. Het geplande bedrijventerrein beslaat 250 hectare. De voorgenomen activiteit is daarmee m.e.r.-plichtig op grond van onderdeel C, categorie 20, van de bijlage bij het Besluit milieu-effectrapportage. Aansluitend met het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein 'De Kavels' zal een bedrijfsvestigingszone ontstaan van 300 hectare bruto ruimtebeslag.

Het milieu-effectrapport (MER) wordt gemaakt ten behoeve van de herziening van bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Heerenveen, dat de locatie en inrichting van het IBF mogelijk moet maken.

Bij brief van 6 december 1993 (bijlage 1) heeft het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heerenveen de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het MER voor de voorgenomen aanleg van het onderhavige internationaal bedrijvenpark. Met de openbare kennisgeving van de startnotitie in - onder meer - de Leeuwarder Courant van 5 januari 1994 (bijlage 2) is de m.e.r.-procedure formeel van start gegaan.

Het doel van dit advies van de Commissie voor de m.e.r. is de milieu-aspecten van het voornemen af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie. De samenstelling van deze werkgroep staat in bijlage 3 van dit advies. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De volgende hoofdstukken bevatten de belangrijkste vragen en aandachtspunten waarop het MER volgens de Commissie zal moeten ingaan. Hierbij zijn de inhoudseisen voor een MER op grond van artikel 7.10 van de Wet milieubeheer gevolgd.

Bij de opstelling van dit advies zijn de via het bevoegd gezag ontvangen inspraakreacties - voor zover relevant - mede in beschouwing genomen (hiernaar wordt in de voetnoten verwezen). Een lijst van inspraakreacties en adviezen is opgenomen in bijlage 4. Voorts zijn de reacties meegenomen die naar voren zijn gebracht tijdens de openbare zitting over de startnotitie op 26 januari jl.

2

PROBLEEM- EN DOELSTELLING, LOCATIEKEUZE

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

2.1 Motivering van de voorgenomen activiteit

Het MER dient inzicht te geven in de ontwikkelingen die geleid hebben tot het voornemen om een internationaal bedrijventerrein in te richten. De wenselijkheid van het bedrijventerrein dient, voor zover mogelijk, aangegeven te worden met behoefteramingen. Hierbij dient de situering van de voorgenomen locatie en de omvang van het bedrijventerrein inclusief (ruimtelijke en milieu-) zoneringsen aan de orde te komen. De initiatiefnemers weten nog niet welk type bedrijven gevestigd zal gaan worden op het bedrijventerrein. Wel geven de initiatiefnemers in de startnotitie aan dat de doelmarkt voor het internationaal bedrijventerpark bestaat uit grootschalige internationaal opererende bedrijven, die onder meer gekenmerkt worden door veel grondgebruik (15 tot 120 hectare), grote transportintensiteit en veel arbeidsplaatsen. De Commissie acht het van belang in het MER te onderbouwen waarom initiatiefnemers zich richten op deze grootschalige bedrijven. Voorts acht de Commissie het van belang nader aan te geven welk type bedrijven zich op het bedrijventerrein zullen gaan vestigen, waarbij ook een onderbouwing van de behoefte aan deze bedrijven aan de orde komt. Behalve kwantitatieve aspecten van de behoefte (bijvoorbeeld ruimtebeslag en capaciteit) zullen ook kwalitatieve aspecten (bijvoorbeeld benodigde faciliteiten en infrastructuur) deel uit dienen te maken van de behoefteramingen.

2.2 Locatiekeuze

In de startnotitie wordt vermeld dat uit de uitgevoerde haalbaarheidsstudie van Price Waterhouse blijkt dat de locatie Heerenveen vanuit technisch en logistiek oogpunt de beste mogelijkheden biedt voor de ontwikkeling van het IBF. De Commissie heeft kennis genomen deze haalbaarheidsstudie. In deze studie is de locatie Heerenveen vergeleken met elders in Europa gelegen zogenaamde megaparken. Naar mening van de Commissie geven aard, opzet en inhoud van de studie echter geen uitsluitel over de vraag waarom juist voor de locatie Heerenveen is gekozen¹. Een duidelijke motivering van de economische noodzaak, de gevolgen voor de lokale werkgelegenheid en de kans van slagen lijkt gewenst.

De Commissie heeft voorts kennis genomen van de door de gemeente Heerenveen en de provincie Friesland gesloten intentie-overeenkomst, waarin is uitgesproken dat gezamenlijk de realisering wordt nagestreefd van het IBF aansluitend op het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein 'de Kavels' te Heerenveen.

¹ Zie inspraakreacties nr. 2, 2a, 2b, 3, 5, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 13 en 17, waarin wordt gesteld dat het Price Waterhouse onderzoek een onvoldoende en ondeugdelijke onderbouwing is voor de locatie Heerenveen. Voorts wordt gevraagd om een locatiekeuze-m.e.r.

Daarnaast heeft de Commissie kennis genomen van de notitie 'locatiekeuze IBF', die op 8 maart 1994 door Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland is vastgesteld.

De Commissie is van mening dat de intentie-overeenkomst (met bijbehorende annexen) en de notitie geen afgewogen onderbouwing geven voor de realisering van het IBF op de onderhavige locatie.

In het MER zal aangegeven dienen te worden in hoeverre een vergelijkende studie naar de milieu-effecten van alternatieve locaties binnen de provincie Friesland is uitgevoerd alsmede in hoeverre de resultaten van een dergelijke studie de keuze voor de onderhavige locatie hebben bepaald. Mede gelet op het belang dat de nota van toelichting op categorie 20 (bedrijventerreinen) bij het Besluit milieu-effectrapportage hecht aan de locatie-keuze van bedrijventerreinen, zal dit aspect in het MER uitgewerkt dienen te worden.

De Commissie acht in dit verband onder meer de volgende zaken van belang:

- de behoefte aan infrastructurele voorzieningen (weg, spoorweg, water);
- de huidige functie en bestemmingen van een potentiële locatie;
- de te verwachten mobiliteitsontwikkelingen naar soort en omvang;
- de relatie met omliggende woongebieden;
- de landschappelijke inpassing;
- de gevolgen voor de hydrologie;
- de gevolgen voor de ecologische waarden.

2.3 Doelstelling

De formulering van het doel van het project is bepalend voor het kader waarbinnen alternatieven dienen te worden beschreven. Een duidelijke en operationele omschrijving van het doel is dan ook noodzakelijk. In de startnotitie wordt gemeld dat het IBF een belangrijk initiatief is in het nastreven van voldoende werkgelegenheid voor de bevolking van Friesland.

De Commissie adviseert om deze doelstelling nader te concretiseren en zo mogelijk nevendoelestellingen te formuleren. Aan de hand van de formulering van het doel dienen concrete beoordelingscriteria te worden aangegeven waaraan de alternatieven en varianten kunnen worden getoetst.

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

In het MER moet worden aangegeven ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld en door wie deze besluiten zullen worden genomen. Tevens dient beschreven te worden volgens welke procedure en op welke termijn het besluit over het bestemmingsplan zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn. Ook moet worden aangegeven welke vervolgbesluiten noodzakelijk zijn voor de realisatie van het bedrijventerrein en welke procedures en planning daarvoor gelden.

Het MER dient inzicht te verschaffen in de relevante regelgeving, plannen en bestuurlijke uitspraken die invloed uitoefenen of beperkingen opleggen aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld. Naast een beschrijving van status en betekenis hiervan dient met name te worden beschreven in welk opzicht deze besluiten op welke wijze een randvoorwaarde voor de verdere besluitvorming vormen. Deze randvoorwaarden uit het beleid dienen zodanig in het MER te worden beschreven, dat hiermee een vergelijking van voornemen en alternatieven aan de hand van thema's (zoals genoemd in § 4.3.1) mogelijk wordt.

Voor zover relevant, dient in elk geval aandacht besteed te worden aan:

- Provinciale- en gemeentelijke plannen zoals genoemd in de startnotitie waaronder in het bijzonder:
 - het vigerend Streekplan;
 - het ontwerp-Streekplan 1994;
 - het ontwerp-Provinciaal milieubeleidsplan 1993²;
 - het Eerste Waterhuishoudingsplan Friesland 1992-1995;
 - het gemeentelijk milieubeleidsplan 1993-1995³.
- Rijksplannen, in het bijzonder:
 - het Nationaal milieubeleidsplan;
 - het Natuurbeleidsplan (1990);
 - het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (1990);
 - het Structuurschema Groene Ruimte (1992).
- Publiek- en privaatrechtelijke overeenkomsten met betrekking tot het plangebied en de directe omgeving, in het bijzonder:
 - de Intentieovereenkomst tussen de provincie Friesland en de gemeente Heerenveen van 8 juli 1993.

² Uit de inspraakreacties nr. 8a, 10, 11 en 13 komt naar voren dat met name de in het provinciaal milieubeleidsplan genoemde CO₂ en NO_x doelstellingen van belang zijn als toetsingskader voor de onderhavige activiteit.

³ Zie inspraakreactie nr. 16.

4

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

4.1

Algemeen

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor worden beschreven en uitgewerkt. De voorgenomen activiteit is de keuze van de initiatiefnemer uit (elementen van) de verschillende alternatieven en kan als voorkeursalternatief gedefinieerd worden.

Het MER dient een duidelijke beschrijving van de ligging, de omvang en de ruimtelijke indeling van het plangebied te bevatten. De grenzen van het plangebied zullen in het MER duidelijk aangegeven moeten worden. De Commissie vraagt de noodzakelijke zones (waaronder milieuzones, bufferzones en ruimtelijke zones) aan te merken als onderdeel van het plangebied.

De Commissie acht het voorts van belang aandacht te besteden aan knelpunten in de infrastructuur en de samenloop van de vervoerbewegingen die ontstaan door de voorgenomen voltooiing van de autosnelweg Zwolle-Leeuwarden (de A32) en de realisatie van de kruising van de A32 met de A7 (de weg Randstad-Groningen, via Flevoland). Voor de ombouw van de A32 is een m.e.r.-procedure gestart. De Commissie adviseert de resultaten van dit MER te betrekken in onderhavige m.e.r.-procedure.

4.2

Voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit met alle deelactiviteiten moet betrekking hebben op de bereikbaarheid, de ontsluiting, de aanleg en inrichting van het bedrijventerrein, de aard en omvang van te vestigen bedrijven en het toekomstige gebruik van het bedrijventerrein.

Het is nog niet bekend welke bedrijven zich op het terrein zullen vestigen. Het berekenen van de exacte milieugevolgen (emissies en immissies) is daarom niet mogelijk. De initiatiefnemers geven in de startnotitie aan dat de vestiging van bedrijven vallend onder de milieucategorie 1 tot en met 5 uit de basiszoneringslijst van de VNG toegestaan worden. De vestiging van categorie 6 is volgens de startnotitie uitgesloten.

Met het oog op het bereiken en vooral handhaven van een verantwoorde milieuhygiënische en landschappelijke situatie, is het belangrijk in het MER (of eventueel in een bijlage bij het MER) in hoofdlijnen aan te geven hoe de beheersstructuur en het gronduitgiftebeleid van het bedrijventerrein zal zijn.

Het MER dient aandacht te besteden aan de volgende onderdelen:

aanleg en basisinrichting:

- vergravingen en ophogingen in het plangebied, aanvoer en herkomst van grond en andere materialen;
- waterhuishoudkundige voorzieningen en maatregelen, zoals ontwateringen tijdens de aanleg, opslag van regenwater en afvoer naar oppervlaktewater;
- de aanleg van aansluitingen op de bestaande verkeersinfrastructuur en de aanleg van vaar-, verkeers- en spoorwegen en van buis- en pijpleidingen, die aan het voornemen verbonden zijn.

gebruiksfase:

- waterverbruik;
- de verkeers- en vervoerstromen van goederen (waaronder gevaarlijke stoffen) en personen (zakelijk en woon-werkverkeer) en de verschillende wijzen van transport;
- de capaciteit en benutting van de infrastructuur (vaar-, auto- en spoorwegen, buis- en pijpleidingen) en de eventuele voorgenomen uitbreidingen hiervan buiten de locatie die verband houden met de aanleg van het bedrijventerrein;
- (bulk)opslag van gevaarlijke/hinderlijke stoffen;
- de afvalwaterstromen die kunnen worden geproduceerd, naar aard en omvang;
- afvalstoffenbeheer en mogelijk hergebruik;
- (verkeers-)veiligheidsmaatregelen;
- beheer van groenvoorzieningen;
- bedrijven in productie.

milieubeschermdende en landschappelijke voorzieningen:

- de wijze waarop afvalwaterstromen worden opgevangen, (voor)behandeld en afgevoerd naar een inzamelsysteem, zuiveringsinrichting of op het oppervlaktewater. Hierbij dient aangegeven te worden op welke wijze het rioeringsstelsel ten behoeve van afvalwater en regenwater is ingericht en hoe het goed functioneren van dit systeem wordt gewaarborgd;
- overige ruimtevrage milieubeschermdende maatregelen bij 'normale' bedrijfsvoering en ten behoeve van mogelijke calamiteiten;
- zonering voor relevante milieu-aspecten (geluid, licht, geur, veiligheid, stof en luchtverontreiniging);
- landschappelijke inpassing van het terrein en de aanleg van groenvoorzieningen.

4.3 Alternatieven

4.3.1 Algemeen

De keuze van de alternatieven dient gerelateerd te zijn aan de probleemstelling en het doel van het voornemen. De alternatieven zullen wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar moeten zijn, ook met de voorgenomen activiteit. De alternatieven kunnen betrekking hebben op:

- de aanleg en de inrichting van de locatie;
- de omvang van het terrein en - ruimtelijke - zonerings;
- de toe te laten typen bedrijvigheid en het acquisitiebeleid;
- de ontsluiting van het terrein voor de verschillende vervoersvormen (voor goederen per spoor, per vrachtauto, over het water; voor personenverkeer: per auto, openbaar vervoer, groepsvervoer en per fiets);
- de inpassing in het landschap;
- fasering van aanleg, inrichting en ingebruikneming.

De Commissie doet de suggestie om thema's uit te werken en daaruit reële alternatieven samen te stellen. Gedacht kan worden aan de volgende thema's: geluidhinder en emissies (industrieel), goederentransport, vervoermanagement, ruimtelijke inrichting, landschappelijke inpassing, industriële watervoorziening. Voor elk thema kan een 'worst case' aangegeven worden en een 'gemiddelde' situatie bij invulling met diverse typen bedrijven. Op grond van een beschouwing over combinaties tussen thema's kunnen alternatieven worden geformuleerd. Een meest milieuvriendelijk alternatief kan hieruit samengesteld worden.

4.3.2 Referentiesituatie

De referentiesituatie beschrijft de toestand waarin het internationaal bedrijvenpark niet gerealiseerd wordt en het gebied en zijn wijdere omgeving zich zullen ontwikkelen onder invloed van reeds gaande of voorgenomen beleidsontwikkelingen en activiteiten. De referentiesituatie kan dienen ter vergelijking met de voorgenomen activiteit en de alternatieven. De volgende ontwikkelingen verdienen daarbij de aandacht:

- de ontwikkeling van het bedrijventerrein "De Kavels";
- de ombouw van autoweg tot autosnelweg van de A32;
- de overige nieuw aan te leggen weginfrastructuur (het knooppunt A7/A32);
- de voorgenomen uitbreiding van de woningbouw ten zuiden van Het Meer.

4.3.3

Aanleg- en inrichtingsalternatieven

Onderdelen van het project kunnen op uiteenlopende manieren worden gerealiseerd. Varianten op het inrichtingsplan hebben voornamelijk betrekking op de infrastructurele inpassing en milieuhygiënische voorzieningen. Te denken valt aan:

- Verkeers- en vervoervarianten (aansluitpunten op spoor- en autowegen, waaronder de aansluiting op rijksweg 32 en de wijze van vervoer van goederen naar het achterland en de wijze van vervoer van werknemers).
- Varianten voor de ruimtelijke zones ten behoeve van geluid- en geuremissies, luchtverontreiniging, stof, externe veiligheid en (situering van) waterhuishoudkundige maatregelen.
- De situering van de verschillende bedrijfscategorieën op het terrein ten opzichte van gevoelige bestemmingen zoals wonen en natuur, waarbij in ieder geval de 'worst case' wordt beschreven (waaronder alle aspecten van de invloed van veranderingen in de hydrologie en integrale milieuzonering).
- Landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein, bijvoorbeeld hoe met beplantingen wordt aangesloten bij enerzijds het ruimtelijke patroon van het bestaande bedrijven- en woongebied en anderzijds de nabijgelegen natuurgebieden en omliggende open graslanden.
- Milieuhygiënische voorzieningen ter voorkoming van emissies naar het milieu (riolering en waterzuivering, maatregelen ter voorkoming van bodem- en luchtverontreiniging).

4.3.4

Meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast".

In het meest milieuvriendelijke alternatief wordt aangegeven op welke wijze de nadelige gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit kunnen worden voorkomen en deze, voor zover dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk kunnen worden beperkt. Het alternatief kan worden samengesteld uit de meest milieuvriendelijke varianten voor de aanleg-, inrichtings- en exploitatiewijze van het bedrijventerrein.

Bij de opstelling van dit alternatief adviseert de Commissie met name aandacht te schenken aan de volgende mogelijkheden:

- inrichting en gebruik van het gebied op zodanige wijze dat (blijvende) veranderingen in grondwaterstanden en -stromingen in nabijgelegen gevoelige gebieden voorkómen of beperkt worden;
- optimale landschappelijke inpassing;
- stimulering van de mogelijkheden van openbaar vervoer, fiets- en groepsvervoer en de ontwikkeling van vervoermanagement ten behoeve van personenvervoer en ontwikkeling van de mogelijkheden van vervoer per spoor en schip ten behoeve van het vervoer voor goederen;
- selectief toelatingsbeleid voor (categorie 4 en 5) bedrijven ter vermindering van milieugevolgen;

- situering van belangrijkste emitterende bedrijfsonderdelen (geur, geluid et cetera) ten opzichte van gevoelige bestemmingen;
- ligging van sectorale (geur, geluid et cetera) en integrale milieuzones en de bijbehorende planologische beperkingen;
- fasering van activiteiten;
- compenserende maatregelen, indien er na maximale mitigatie nog nadelige milieugevolgen resteren⁴.

5

BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven voor zover van belang voor (een vergelijking met) de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

Voor de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven is ook een beschrijving belangrijk van de te verwachten **autonome ontwikkeling** van het milieu, dat wil zeggen als noch de voorgenomen activiteit noch één van de in beschouwing genomen alternatieven zullen worden ondernomen. Deze zogenaamde referentiesituatie zal tevens duidelijk moeten maken in hoeverre de bestaande toestand en de activiteiten waartoe al besloten is, beperkingen stellen aan het initiatief.

Uitgangspunt is het studiegebied, dat kan worden beschouwd als de locatie en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of alternatieven kunnen worden beïnvloed.

In het algemeen kan worden gesteld, dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de redelijkerwijs te verwachten reikwijdte van de effecten. Per milieu-aspect (bodem, water, lucht, fauna, flora, landschap et cetera) kan de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen en (deels) buiten het plangebied liggen. Het plangebied dat deel uitmaakt van het studiegebied, is het gebied waarin de voorgenomen activiteit of de alternatieven zullen plaatsvinden. Tot het plangebied van het IBF behoort het bedrijventerrein inclusief de geluid- en veiligheidszones.

De aanwezigheid van bijzondere, gevoelige objecten (zoals natuurgebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, recreatiegebieden) in het studiegebied verdienen in de beschouwingen bijzondere aandacht.

⁴ De mogelijkheid om compenserende maatregelen in (het advies voor) de richtlijnen op te nemen is wettelijk vastgelegd in de Wet van 4 februari 1994 tot wijziging van de regeling van de milieu-effectrapportage in de Wet milieubeheer, die op 22 april 1994 in werking zal treden (Stb. 1994, 99). Artikel 7.10, vierde lid (nieuw) luidt als volgt: "Het bevoegd gezag kan bepalen dat, indien niet alle nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden beperkt, bij de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven tevens de mogelijkheden worden beschreven om door het treffen van voorzieningen of maatregelen elders de resterende nadelige gevolgen te compenseren".

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu te presenteren op een (afhankelijk van het beschouwde aspect) voldoende gedetailleerde schaal. Een duidelijke begrenzing is daarbij belangrijk.

De Commissie vraagt in het MER aandacht voor de volgende aspecten van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling in het studiegebied:

5.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

- geomorfologische gesteldheid en bodemgesteldheid;
- geohydrologische gesteldheid, met name aandacht voor grondwaterstanden, grondwaterkwaliteit in relatie tot de natuurlijke grondwatersamenstelling, (bronnen van) bodemverontreiniging en/of grondwaterverontreiniging, grondwaterstromingspatronen, zowel in horizontale als verticale zin, mede onder invloed van menselijke ingrepen;
- oppervlaktewaterhuishouding van de locatie en de naaste omgeving;
- het bodemgebruik en de aanwezigheid van landschappelijke, cultureel-historische en - eventueel - archeologische waarden;
- de kwaliteit van het oppervlaktewater.

5.2 Geluid en lucht

- beschrijving van de luchtkwaliteit (incl. stof en geur) als gevolg van verkeer en industriële activiteiten;
- beschrijving van het geluidsniveau in het studiegebied en door welke bronnen dit wordt bepaald op representatieve momenten (conform de Wet geluidhinder).

5.3 (Volks)gezondheid, (externe) veiligheid en woon- en leefmilieu

- de huidige verkeersveiligheid in algemene zin;
- beschrijving van woongebieden in de nabijheid van het bedrijventerrein.

5.4 Landschappelijke en ecologische waarden, flora- en fauna

- de huidige flora, fauna en ecosystemen ook in hun (onderlinge) relatie tot bodem, grond- en oppervlaktewater;
- de gevoeligheden van flora, fauna en ecosystemen voor vormen van milieuverontreiniging.

6

BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

6.1

Algemeen

De milieugevolgen zullen per alternatief verschillen. Zowel positieve als negatieve gevolgen voor het milieu dienen in het MER voor de aanleg- en inrichtingsfase en de exploitatiefase aangegeven te worden.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient er rekening mee te worden gehouden, dat deze tijdelijk of permanent van aard kunnen zijn, of pas op langere termijn geleidelijk waarneembaar kunnen worden. Daarom moet worden aangegeven op welke termijn de beschreven effecten te verwachten zijn en hoe lang de effecten waarneembaar zijn. Ook moet worden aangegeven of er sprake kan zijn van synergisme en cumulatie. Cumulatie is met name van belang bij geluid-, geur- en stofemissies, luchtverontreiniging en externe veiligheid die afkomstig zijn van bestaande bronnen, bronnen ten gevolge van de autonome ontwikkeling en van de voorgenomen activiteit. Bij de beschrijving van de effecten in het MER dient naar het oordeel van de Commissie de meeste nadruk te liggen op de onomkeerbare gevolgen voor veiligheid, bodem- grond- en oppervlaktewater, vegetatie en fauna, landschap, geluid, luchtverontreiniging en hinder voor de woon- en leefmilieu.

Het MER dient aan te geven, welke voorspellingsmethoden zijn gebruikt om milieu-effecten te bepalen en welke betrouwbaarheid gegevens en methoden hebben. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten dient behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie te worden beschreven.

Het verdient aanbeveling aan de hand van de categorieën bedrijven (zoals genoemd in hoofdstuk 4) milieuprofielen (emissies, grondgebruik, waterverbruik, vervoersaspecten et cetera) op te stellen, waarbij kan worden uitgegaan van de 'worst case' en 'gemiddelde situatie'. Aan de hand van deze milieuprofielen kunnen de milieugevolgen beschreven worden. Deze profielen en de varianten daarop kunnen fungeren als (ruimtelijke en milieu-) randvoorwaarden voor de te vestigen bedrijven op het terrein.

In het MER zal moeten worden aangegeven wat de invloed is van de ingebruikname van het IBF op:

- geluidcontouren;
- de contouren voor externe veiligheid voor:
 - individueel risico;
 - groepsrisico;
(waar lopen de contouren van het maximaal toelaatbare risiconiveau en het verwaarloosbaar risiconiveau?)
- geurcontouren;

